

První čtení z evangelia:

²¹ I vešli do Kafarnaum. Hned v sobotu vstoupil do synagogy a učil. ²² Byli ohromeni jeho vyučováním, neboť je učil jako ten, kdo má pravomoc, a ne jako učitelé Zákona. ²³ V jejich synagoze byl [právě] člověk s nečistým duchem. Vykřikl: ²⁴ „Co je ti po nás, Ježíši Nazaretský? Přišel jsi nás zničit? Znáš tě, *vím*, kdo jsi: Ten Svatý Boží.“ ²⁵ Ježíš mu pohrozil: „Umlkni a vyjdi z něho.“ ²⁶ A ten nečistý duch jím zalomcoval, zvolal silným hlasem a vyšel z něho. ²⁷ Všichni užasli, takže se dohadovali mezi sebou, říkajíce: „Co to je? Nové učení! S pravomocí dokonce přikazuje nečistým duchům, a poslouchají ho!“ ²⁸ A pověst o něm se hned rozšířila [všude] po celém okolí Galileje.

Markovo evangelium 1:21-28

Druhé čtení z evangelia:

⁵ Když vešel do Kafarnaum, přistoupil k němu *jeden* setník a prosil ho: ⁶ „Pane, můj sluha leží doma ochrnutý a hrozně trpí.“ ⁷ [Ježíš] mu řekl: „Já přijdu a uzdravím ho.“ ⁸ Setník však odpověděl: „Pane, nejsem hoden, abys vstoupil pod mou střechu; ale řekni jen slovo, a můj sluha bude uzdraven. ⁹ Vždyť i já jsem člověk *postavený* pod pravomocí a mám pod sebou vojáky; a řeknu-*li* tomuto: ‚Jdi‘, *on* jde; *řeknu-li* jinému: ‚Přijď‘, přijde; a *řeknu-li* svému otroku: ‚Udělej toto‘, pak *to* udělá.“ ¹⁰ Když *to* Ježíš uslyšel, podivil se a řekl těm, kteří *ho* následovali: „Amen, pravím vám, takovou víru jsem v Izraeli nenašel u nikoho. ¹¹ Pravím vám, že mnozí přijdou od východu i západu a budou stolovat s Abrahamem, Izákem a Jákobem v království Nebes; ¹² avšak synové království budou vyvrženi do nejzazší temnoty; tam bude pláč a skřípění zubů.“ ¹³ I řekl Ježíš setníkovi: „Jdi, [*a*] staň se ti, jak jsi uvěřil.“ A v tu hodinu byl [jeho] sluha uzdraven.

Matoušovo evangelium 8:5-13

Víra, která není běžná

V Kafarnaum je krásná bílá synagóga postavená z bílého vápence. Máme ji ze čtvrtého století zachovanou v rozvalinách. Dá se tušit, že to byl unikát svého druhu. V jejích základech jsou zbytky jiné synagógy, stavěné z bazaltu, v níž učil Ježíš. Není to nikdy jisté, synagóg mohlo být více. Ježíš byl v okruhu jezera velice známou postavou, v Kafarnaum kázal, dělal divy a nakonec hořce konstatoval, že výsledek byl minimální. Co čekal? Čekal víru. Kafarnaumská synagóga byla na vyvýšeném místě (jak zvyk pro synagógu ukládal) a narážela na to i tvrdá slova Ježíšova, kterými se s galilejským místem působení loučil: „A ty, Kafarnaum, budeš *snad* vyvýšeno až do nebe? Až do podsvětí budeš strženo! Neboť kdyby se v Sodomě staly mocné činy, které se staly v tobě, zůstala by až do dnešního dne. Ale pravím vám, že sodomské zemi bude v den soudu snesitelněji nežli tobě.“ (Matoušovo evangelium 11:23-24)

Ježíšovo učení mělo moc. To, co řekl a jak to řekl hýbalo světem a odlišovalo jej od všech učitelů: „Byli ohromeni jeho vyučováním, neboť je učil jako ten, kdo má pravomoc, a ne jako učitelé Zákona.“ (Markovo evangelium 1:22) To jej mohlo udělat známým i u velitele římské posádky v Galileji. Setníkovi totiž onemocněl otrok, služebník, kterého měl rád. A to jej vedlo k tomu, aby přišel za Mistrem a žádal si o pomoc. Podle evangelia si nepřipadal hodný takového kontaktu.

1. Nejsem hoden

Setník sám sebe ohodnotil jako nehodného. Nepopisoval své důvody. Snad se cítil jako okupant, dost možná jako hříšník. Choval se velice rozumně a věděl, že ač bude projevovat všemožnou přízeň židovskému národu, vždy bude nakonec považován za rušivý element. Seděl na dvou židlích. A protože velice záleželo na tom, co lidé řeknou.

Ježíš ve svém působení měl potíže díky těm, kterým se věnoval. A setník moudře toužil po tom, aby službu skvělého rabína nic nekomplikovalo. Spolehl se jen na slovo. V Lukášově podání tohoto textu je to trochu jinak. Tam je setník v první vlně žádosti o uzdravení zastoupen židovskými staršími. Ti mu dávají dobrozdání a tvrdí "je hoden"¹ a když se Ježíš blíží k setníkovu domu, vyjdou mu napřed setníkovi přátelé a brzdí jej. Tedy setník podle Lukáše s Ježíšem přímo nejednal. Nebyla to povýšenost, ale bylo to taktní. V Ježíšovi dříme velký talent, který by měl být přístupný všem a neměl by jej nějaký setník pokazit.

Nehodní jsme všichni. Nejen proto, že jsme původně pohané, ale proto, že jsme lidé. Nemáme nárok se domáhat rajsých práv. Nehodnost souvisí s dědictvím hříchu.

Neovlivníme ji, nemohli jsme se lépe narodit. Nehodným byl i Izraelec.

Setníková prosba však nebyla nevhodná. Tenhle rozdíl si řešíme před Večeří Páně.

Nejsme hodni, ale nesmíme přistupovat ke stolu a brát si **nevhodně**. Co je to nevhodně si brát ze stolu Páně? Nevhodně si bere ten, který si bere jen pro sebe, kdo vidí sama sebe jako nezávislou a svrchovanou osobu. Ten, kdo nechápe, že u stolu jde o společenství. Odmítá sestry či bratry, nechce s nimi mluvit, ale z Ježíšova stolu si klidně vezme. Ten bere nevhodně. Také je výrazem nevhodnosti, když nechceme dělat pokání. Hájíme se a lpíme ne svém stylu života. Samozřejmě, že nikdy nemáme naprosto čisté svědomí, ale právě proto slavíme Večeří Páně, abychom se přinutitli dávat věci do pořádku. Cože není v pořádku? Rozhodujeme se pro kompromisy se svým svědomím, ujíždíme v praxi své víry, chceme hodně věcí najednou a smiřujeme římské požitky a Ježíšovo evangelium. A to je nevhodné. To nejde dohromady s Boží vůlí.

2. Já přijdu a uzdravím ho

Z tohoto pohledu je osvobozující, že Ježíš neváhá a je ochoten jít či přímo jde otroka uzdravit. Setníková přízeň k otrokům nebyla tak nebývalou. V antických domácnostech se otroci mohli dobře uplatnit. I po svém propuštění či vykoupení mohli zůstat a pro svého pána pracovat.² Pán Ježíš nouzi člověka neproblematickuje a ač jinde (žena Syrofenitská v Markově evangelium 7:26nn) naznačí, že přišel především pro potomky Abrahámovy, vytrvale překračuje přísné hranice židovského světa. I to ukazuje jeho moc, je opravdu Pánem. Nepohrdá příkázáními, ale pravidlo víry je pro Ježíše vyšší, než nařízení a než pochopení těch nařízení u Izraelitů.

Co rozhýbe Ježíše Krista v našem případě? Copak nemáme každý "nemocné otroky", které nelze uzdravit běžnými prostředky? A ať prosíme jak chceme, nic se neděje. K setníkovi by odbočku Ježíš udělal, ale na nás nemá čas. Proč?

Na to není odpověď, protože ne my řídíme Pána Boha, ale on řídí nás a celý svět.

Nemůžeme jej rozpohybovat kolosální vírou, koupit mediální kampaní, vřelou zbožností či

¹ Když dokončil všechna svá slova k lidu, vešel do Kafarnaum. ² Otroka nějakého setníka, který byl *setníkovi* vzácný, byl na smrt nemocen. ³ Když *setník* uslyšel o Ježíšovi, poslal k němu židovské starší a žádal ho, aby přišel a zachránil jeho otroka. ⁴ Ti přišli k Ježíšovi a naléhavě ho prosili: „Je hoden, abys mu to prokázal; ⁵ neboť miluje náš národ, i synagogu nám sám vystavěl.“ ⁶ Ježíš šel s nimi. Když již byl nedaleko od *jeho* domu, poslal *k němu* setník *své* přátele, *aby* mu řekli: „Pane, neobtěžuj se; vždyť nejsem hoden, abys vešel pod mou střechu. ⁷ Proto jsem se ani nepokládal za hodna k tobě přijít. Ale řekni slovo, a můj sluha bude uzdraven. ⁸ Vždyť i já jsem člověk podřízený autoritě a mám pod sebou vojáky; řeknu-li některému: ‚Jdi‘, pak jde; jinému: ‚Přijď‘, pak přijde; a svému otroku: ‚Udělej to‘, pak *to* udělá.“ ⁹ Když to Ježíš uslyšel, užasl nad ním, obrátil se k zástupu, který ho doprovázel, a řekl: „Pravím vám, ani v Izraeli jsem nenalezl tak velkou víru.“ ¹⁰ Když se ti, kteří *byli* posláni, vrátili do domu, našli toho [*nemocného*] otroka zdravého. (Lukášovo evangelium 7:1-10)

² Křesťanství šlo pak o několik kroků napřed, když věřícího otroka považuje za bratra. To víme z Pavlova dopisu Filemonovi.

jiným zbožím. A přesto, až budu mít “nemocného otroka”, znovu půjdu s důvěrou ke svému Pánu a povím mu to. Bez prostředníků. Ač nejsem hoden...

3. Víra, která není v Izraeli

Není malá nebo velká víra. Buď není žádná, nebo je velká. A její velikost není na člověku, protože věříme díky schopnosti dané z nebes. Ale přece jenom je tu něco, co stojí za pozornost. Setníkova víra není běžná, nevidí se, aby se někdo spolehl na slovo. “Stačí říct...!” prohlásil setník (Matoušovo evangelium 8:8). A protože je to tak výrazné vyjádření, zůstalo až podnes v liturgii římskokatolické církve.³

Ve společnosti přesycené slovy bychom řekli: “Hele, víš, slova jsou slova, já bych potřeboval nějaký čin! A taky pro ostatní by bylo dobře něco vidět, nejenom slova a zase slova!” K vašemu úžasu asi řeknu, že se doba vůbec nezměnila. Slova a zase slova, klamaví mesiášové, proroci, Zákon... Unaveni slovy by lidé před dvěma tisíci lety také rádi něco viděli. Však divy v kafarnaumské synagóze je vedly k přesvědčení, že rabín Ježíš má nové učení! Ale - přesto byl výsledek nulový, žádná změna v srdci kafarnaumských lidí. Setník chce jen slovo. Povel! Příkaz!

Ježíš nedošel do setníkova domu, ale jeho slovo uzdravení ano. Otrok byl v tu hodinu zdrav. Stačilo by mi také slovo, jen slovo. Více nepotřebuji.

4. Náboženství úžasu

Ale tím to nekončí. Ježíš se podivil víře setníka, Podle Lukášova podání (7:9) dokonce ještě silněji: “Užas!” nad setníkem. Když je Ježíš překvapen a zvolá: “Amazing!” jak to řecké⁴ slovo zpracovává angličtina, je to nezvyklé. Ježíš se diví? Vždyť to všechno ví dopředu!

Když se diví, diví se s radostí a nadšením. Diví se proto, aby se i další divili s ním. Nediví se proto, že by nevěděl, jak dobrý je Bůh, vždyť je vždy překvapen tou velkou dobrotou. Nedá se říct, že by si všude našel něco k radostnému údivu. Ne všude vzdávají chválu Bohu tato milá slova. Občas je to naopak. Chválu Bohu vzdá jinými slovy. Řekne: “Běda! Běda vám!” ale tam, kde to za to stojí, vykřikne: “Bingo, tati! Teď jsi mne dostal!” A tady to za to stálo.

Jak vypadá naše křesťanství? Podezřívavé, našťvané, hořké, náladové... Ujíždí nám podivná slova? Přehlédneme všechny klenoty, propásneme znamenitá místa?

Izraelská zbožnost nevelebí krásné chvíle, ale živého Boha. Nežehná dobré jídlo, ale Boha, který mu ho dal. Proč se takové víry nedočkal u těch svých, kterým dal všechno? Poslední moje dnešní slovo je: Požehnán buď Hospodin!

³ „Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo, et sanabitur anima mea.“ (Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu mou, ale řekni jen slovo a má duše bude uzdravena.)

⁴ ἔθαύμαζεν *ethaumazen*